

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eläkettä karttuisi myös niistä kirkollisista virka- tai työsuhteista, jotka eivät ole yhdenjaksoisesti jatkuneet vähintään kuukautta tai joissa ansiot eivät yllä vähimmäisrajamäärään. Samalla ehdotetaan, että eläkettä karttuisi myös vajailta kuukausilta. Eläke määrättäisiin samalla tavalla sekä alle että yli kuukauden

jatkuneista palvelussuhteista palvelussuhteen päivinä laskettavan keston ja eläkepalkan perusteella. Ehdotetut muutokset vastaavat pääosin yksityisen alan sekä kuntien ja valtion työeläkejärjestelmään ehdotettuja muutoksia.

Lainmuutokset ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 1998 alusta.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/1966) piiriin kuuluvien oikeus eläkkeeseen määräytyy soveltuvin osin samojen säännösten mukaan kuin virka- tai työsuhteessa valtioon olevien henkilöiden eläkeoikeus. Valtion eläkelain (280/1966) voimassa olevien säännösten mukaan eläkettä karttuu palvelussuhteista, jotka ovat jatkuneet yhdenjaksoisesti vähintään kuukauden ajan. Eläkettä kartuttavalta palvelussuhteelta edellytetään lisäksi, että siitä tuleva virka- tai työsuhteessa täyttää tietyn rajamäärän. Rajamäärä tarkistetaan vuosittain TEL-indeksillä. Vuonna 1998 se on 1156,69 markkaa kuukaudessa.

Alle kuukauden palvelussuhteet kartuttavat eläkettä, jos henkilö on alle kuukauden pituisissa palvelussuhteissa vähintään kahtena peräkkäisenä kalenterikuukautena vähintään 20 tuntia kuukaudessa ja ansio molempina kuukausina ylittää edellä mainitun rajamäärän (niin sanottu ketjupalvelussuhde).

Eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusaikaa laskettaessa kalenterikuukauteen katsotaan sisältyvän 30 päivää. Eläkkeen karttuma lasketaan täysinä kuukausina. Vajaata kuukautta ei oteta huomioon.

2. Ehdotetut muutokset

Syksyllä 1996 työmarkkinaosapuolet sopivat yksityisten alojen alle kuukauden kestävien työsuhteiden vakuuttamisesta vuoden 1998 alusta lukien.

Yksityisen sektorin asiaa valmistellut työryhmä jätti muistionsa 27 päivänä toukokuuta 1997. Muistiossa ehdotetaan, että yksityisen puolen alle kuukauden pituiset ja alle ansiorajamäärän jäävät työsuhteet vakuutetaan Esiintyvien taiteilijoiden eläkekassassa, jonka nimi samalla muutetaan.

Julkisella sektorilla kuntien eläkevakuutus ja valtiovarainministeriö ovat laatineet omat lainmuutosehdotuksensa edellä tarkoitettujen palvelussuhteiden eläketurvan järjestämisestä.

Valtio on päätenyt eläketurvan järjestämiseen ehdottamalla erillisen lain säätämistä kuukautta lyhyempien valtion palvelussuhteiden eläketurvan järjestämisestä sekä muuttamalla eräiltä osin valtion eläkelakia.

Valtion osalta kaikkia ehdotettuja muutoksia ei voida sellaisenaan soveltaa evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain alaisiin palveluksiin. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista kirkon osalta toteuttaa vastaavat muutokset sisällyttämällä säännökset alle kuukauden pituisten ja alle ansiorajamäärän jääneiden palvelusten eläketurvan järjestämisestä evankelis-luterilaisen kirkon omaan eläkelakiin.

3. Esityksen vaikutukset

Ehdotetuilla muutoksilla päästään asiallisesti samaan lopputulokseen kuin yksityisen sektorin, valtion ja kunnan vastaavilla lainmuutosehdotuksilla.

Muutoksilla ei ole vaikutusta työnantajien suorittaman eläkemaksun perusteeseen, sillä työnantajat suorittavat eläkemaksua jo nyt alle kuukauden ja alle rajamäärän jäävistä palvelussuhteista.

Kirkon eläketurvan piiriin tulevien alle kuukauden pituisten palvelussuhteiden vuositainen palkkasumma on arviolta 5 miljoonaa

markkaa. Työnantajien eläkemaksut ovat tästä summasta 1 350 000 markkaa vuodessa. Ehdotetut muutokset eivät aiheuta muutoksia eläkemaksujen maksutapaan.

Kirkon keskusrahaston eläkemenoja lisääntyvät tulevaisuudessa hieman. Kirkon keskusrahaston työmäärä ja atk-kustannukset lisääntyvät samoin jonkin verran.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu kirkkohallituksessa ja opetusministeriössä. Muutosehdotuksista on kuultu Akava-JS ry:tä, Kunta-alan Unioni ry:tä ja Seurakuntien Viran- ja Toimenhaltijain Liitto SVTL ry:tä. Asiaa valmisteltaessa on oltu yhteydessä valtiovarainministeriöön.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys kirkon eläkelain muuttamisesta perustuu siihen, että julkisella sektorilla on tehty esitykset kuukautta lyhyempien ja alle rajatulon jäävien palvelussuhteiden eläkeoikeuden järjestämisestä. Valtion osalta on asiasta annettu eduskunnalle hallituksen esitys valtion lyhyiden palvelussuhteiden eläketurvaa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 219/1997 vp).

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Pykälän aikaisemmin kumotun 2 momentin tilalle ehdotetaan säännöstä, jolla suljetaan pois kuukautta lyhyempien valtion palvelussuhteiden eläketurvan järjestämisestä annettavaksi ehdotetun lain soveltaminen kirkon eläkelain piiriin kuuluvien henkilöiden palvelussuhteisiin. Mainittua lakia vastaavat tarpeelliset säännökset ehdotetaan otettavaksi kirkon omaan eläkelakiin.

1 a §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 1 a §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakia sovelletaan myös niihin virka- ja työsuhteisiin, jotka palvelusajan lyhyiden tai kuukausiansioiden vähäisyyden vuoksi ovat aikaisemmin jääneet eläketurvan ulkopuolelle. Näin ollen sellaisetkin palvelussuhteet, jotka

eivät ole yhdenjaksoisesti jatkuneet vähintään kuukauden pituista aikaa tai joista saatu ansio on jäänyt alle valtion eläkelain (280/1966) 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa mainitun ansiorajamäärän, tulevat lain soveltamisen piiriin.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että 1 momentissa mainittuihin palvelussuhteisiin voidaan liittää tuleva aika ainoastaan poikkeustapauksissa. Sen mukaan tuleva aika voitaisiin liittää näihin palvelussuhteisiin vain siinä tapauksessa, ettei henkilöllä ole oikeutta tulevaan aikaan minkään muun virka- tai työsuhteen tai yrittäjätoiminnan perusteella. Tällöinkin tulevan ajan lukeminen eläkeajaksi edellyttäisi, että henkilöllä on eläketapahtumaa edeltävän vuoden ajalta ansioita yhteensä vähintään valtion eläkelain 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa mai-

nittu rajamäärä kaksitoistakertaisena eli vuonna 1998 13 880,28 markkaa (TEL-indeksi 1825). Tulevan ajan eläkepalkkana pidettäisiin tällöin 360 päivän aikana saatuja ansioita jaettuna 12:lla. Ansioista vähennettäisiin kuitenkin eläkemaksu. Säännös on sama kuin valtion lyhyistä palvelussuhteista ehdotetussa laissa.

3 §. Pykälän 2 momentin viittaus lain 1 §:ään ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana.

Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi toiseksi virkkeeksi valtion eläkelain nykyinen 1 §:n 4 momentin säännös, jonka mukaan edunsaajan ollessa samanaikaisesti kahdessa tai useammassa palveluksessa hänellä on oikeus eläkkeeseen niistä erikseen. Valtion eläkelakia ehdotetaan 1 päivästä tammikuuta 1998 lukien muutettavaksi siten, ettei rinnakkaisista palveluksista enää lasketa eläkettä erikseen ja tämä säännös poistettaisiin valtion eläkelaista. Säännöksen lisääminen kirkon eläkelakiin vaikuttaisi siten, että kirkon nykyinen eläkeenlaskentajärjestelmä säilyy. Kirkkoa, eri seurakuntia, seurakuntayhtymiä ja -liittoja sekä kirkkohallituksen kanssa eläkesopimuksen tehneitä yhtymiä on perinteisesti pidetty itsenäisinä, erillisinä työnantajina. Myös eläkeoikeudellisesti niitä on aina käsitelty erillisinä työyhteisöinä.

Lisäksi ehdotetaan, että laissa selvyiden vuoksi ilmaistaisiin käytännössä noudatettu periaate, jonka mukaan eläkeoikeudellisesti yhdeksi työnantajaksi (seurakuntain yhtymäksi) katsotaan osittaisen yhteistalouden muodostavat seurakunnat.

5 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti. Siinä säädettäisiin, että eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusaikaa ja eläkkeen

määrää laskettaessa otetaan huomioon myös vajaa kuukausi. Näin meneteltäisiin myös alle kuukauden pituisten palvelussuhteiden osalta. Kalenterikuukauteen katsotaan aina sisältyvän 30 päivää. Eläke karttuisi jokaiselta eläkkeeseen oikeuttavalta päivältä. Esimerkiksi 12 päivän palvelussuhde on 12/30 kuukautta. Muilta osin eläke määräytyisi edelleen tämän lain ja valtion eläkelain mukaisesti.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan samasta ajankohdasta kuin yksityisen sektorin, kuntien ja valtion vastaavat muutokset eli 1 päivänä tammikuuta 1998.

Alle kuukauden palveluksista karttuisi eläkettä, jos palvelus alkaa 1 päivänä tammikuuta 1998 tai sen jälkeen. Tätä aikaisempiin alle kuukauden jaksoihin sovellettaisiin valtion eläkelain 2 §:n 3 momentin ketjutusta koskevaa säännöstä, joka ehdotetaan kumottavaksi valtion eläkelain muutoksella 1 päivästä tammikuuta 1998 lukien.

Ansioltaan alle rajamäärän jäävät palvelukset alkaisivat kartuttaa eläkettä lainmuutoksen voimaantulosta lukien.

Yli kuukauden jatkuneissa palveluksissa eläkettä karttuisi täysien kuukausien yli meneviltä päiviltä, jos palvelus jatkuu 1 päivänä tammikuuta 1998 tai on alkanut sen jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/1966) 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1601/1992, sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 564/1989 ja 1316/1995, siitä mainitulla lailla 1316/1995 kumotun 2 momentin tilalle uusi 2 momentti, lakiin uusi 1 a § sekä 5 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 337/1976, uusi 2 momentti seuraavasti:

1 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun henki-

löön ei kuitenkaan sovelleta kuukautta lyhyempien valtion palvelussuhteiden eläketurvan järjestämisestä annettua lakia (/1997).

1 a §

Tätä lakia sovelletaan myös niihin virkaja työsuhteisiin, jotka eivät ole yhdenjaksoisesti jatkuneet vähintään kuukautta tai joista saatu ansio ei täytä valtion eläkelain (280/1966) 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa mainittua vähimmäismäärää.

Tulevaa aikaa ei liitetä tämän pykälän mukaan eläkeajaksi luettaviin palvelussuhteisiin. Jos edunsaajalla ei kuitenkaan ole oikeutta valtion eläkelain 5 b §:n 2 momentissa tarkoitettuun täysitehoiseen eläkkeeseen minkään työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentissa mainitun säännöksen mukaisen virka- tai työsuhteen tai yrittäjätoiminnan perusteella, tämän lain mukaista eläkettä määrättäessä otetaan huomioon tuleva aika. Tulevan ajan huomioon ottaminen edellyttää kuitenkin, että edunsaajan tämän pykälän mukaan eläkkeeseen oikeuttavista palvelussuhteista saamat ansiot ovat vähintään valtion eläkelain 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa mainittu markkamäärä kaksitoistakertaisena eläketapahtumaa edeltävän 360 päivän ajalta. Tulevan ajan eläkepalkkana pidetään sanottujen 360 päivän ajalta tämän pykälän mukaan eläkkeeseen oikeuttavista palvelussuhteista saatuja työansioita valtion eläkelain 7 a §:n mukaisesti vähennettynä ja jaettuna 12:lla.

3 §

Jos viranhaltija tai työntekijä on saman-

aikaisesti kahdessa tai useammassa saman työnantajan palveluksessa, katsotaan hänen eläkettä määrättäessä olevan vain yhdessä palveluksessa. Samaksi työnantajaksi katsotaan myös osittaisessa yhteistaloudessa olevat seurakunnat. Jos edunsaaja on samanaikaisesti kahden tai useamman työnantajan palveluksessa, hänellä on oikeus eläkkeeseen niistä erikseen.

5 §

Eläkkeen määrä lasketaan kutakin eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusajan kuukautta kohti. Vajaalta kuukaudelta eläke lasketaan kutakin eläkkeeseen oikeuttavaa päivää kohti kuukauden kolmaskymmenesosina.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lain 1 a §:ää sovelletaan kuukautta lyhyempään palvelukseen, joka on alkanut lain voimaantulon jälkeen. Jos palvelus on alkanut ennen lain voimaantuloa, mutta siitä saatu ansio on vähemmän kuin valtion eläkelain 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetty markkamäärä, sovelletaan palvelukseen tätä lakia sen voimaantulosta lukien. Lain 5 §:n 2 momenttia sovelletaan 1 päivänä tammi-kuuta 1998 tai sen jälkeen alkaneeseen palvelukseen. Lainkohtaa sovelletaan lain voimaantulon jälkeiseltä ajalta myös ennen lain voimaantuloa alkaneeseen palvelukseen, joka jatkuu lain voimaan tullessa.

Helsingissä 28 päivänä marraskuuta 1997

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Opetusministeri *Olli-Pekka Heinonen*

Laki

evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/1966) 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1601/1992, sekä
lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 564/1989 ja 1316/1995, siitä mainitulla lailla 1316/1995 kumotun 2 momentin tilalle uusi 2 momentti, lakiin uusi 1 a § sekä 5 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 337/1976, uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun henkilöön ei kuitenkaan sovelleta kuukautta lyhyempien valtion palvelussuhteiden eläketurvan järjestämisestä annettua lakia (/1997).

1 a §

Tätä lakia sovelletaan myös niihin virka- ja työsuhteisiin, jotka eivät ole yhdenjaksoisesti jatkuneet vähintään kuukautta tai joista saatu ansio ei täytä valtion eläkelain (280/1966) 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa mainittua vähimmäismäärää.

Tulevaa aikaa ei liitetä tämän pykälän mukaan eläkeajaksi luettaviin palvelussuhteisiin. Jos edunsaajalla ei kuitenkaan ole oikeutta valtion eläkelain 5 b §:n 2 momentissa tarkoitettuun täysitehoiseen eläkkeeseen minkään työntekijän eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentissa mainitun säännöksen mukaisen virka- tai työsuhteen tai yrittäjätoiminnan perusteella, tämän lain mukaista eläkettä määrättäessä otetaan huomioon tuleva aika. Tulevan ajan huomioon ottaminen edellyttää kuitenkin, että edunsaajan tämän pykälän mukaan eläkkeeseen oikeuttavista palvelussuhteista saamat ansiot ovat vähintään valtion eläkelain 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa mainittu markkamäärä kaksitoistakertaisena eläketapahtumaa edeltävän 360 päivän ajalta. Tulevan ajan eläkepalkkana pidetään sanottujen 360 päivän ajalta tämän pykälän mukaan eläkkeeseen oikeuttavista palvelussuhteista saatuja työansioita valtion eläkelain 7 a §:n mukaisesti vähennettynä ja jaettuna 12:lla.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 §

Jos 1 §:ssä tarkoitettu viranhaltija tai työntekijä on samanaikaisesti kahdessa tai useammassa saman työnantajan palveluksessa, katsotaan hänen eläkettä määrättäessä olevan vain yhdessä palveluksessa.

Jos viranhaltija tai työntekijä on samanaikaisesti kahdessa tai useammassa saman työnantajan palveluksessa, katsotaan hänen eläkettä määrättäessä olevan vain yhdessä palveluksessa. Samaksi työntekijäksi katsotaan myös osittaisessa yhteistaloudessa olevat seurakunnat. Jos edunsaaja on samanaikaisesti kahden tai useamman työnantajan palveluksessa, hänellä on oikeus eläkkeeseen niistä erikseen.

5 §

Eläkkeen määrä lasketaan kutakin eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusajan kuukautta kohti. Vajaalta kuukaudesta eläke lasketaan kutakin eläkkeeseen oikeuttavaa päivää kohti kuukauden kolmaskymmenesosina.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lain 1 a §:ää sovelletaan kuukautta lyhyempään palvelukseen, joka on alkanut lain voimaantulon jälkeen. Jos palvelus on alkanut ennen lain voimaantuloa, mutta siitä saatu ansio on vähemmän kuin valtion eläkelain 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetty markkamäärä, sovelletaan palvelukseen tätä lakia sen voimaantulosta lukien. Lain 5 §:n 2 momenttia sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 1998 tai sen jälkeen alkaneeseen palvelukseen. Lainkohtaa sovelletaan lain voimaantulon jälkeiseltä ajalta myös ennen lain voimaantuloa alkaneeseen palvelukseen, joka jatkuu lain voimaan tullessa.